

Handläggare: Elvy Löfvenberg
Telefon: 508 267 46

Till
idrottsnämnden

Förelägganden från miljöförvaltningen rörande bassängbad

Svar på skrivelse från Åsa Jernberg (MP)

Förvaltningens förslag till beslut

Som svar på skrivelsen hänvisas till förvaltningens tjänsteutlåtande.

Olof Öhman
Förvaltningschef

Robert Sköld
Avdelningschef

Sammanfattning

Miljöpartiet vill i sin skrivelse till idrottsnämnden få information om förelägganden från miljöförvaltningen på bassängbaden samt vilka risker uteblivna åtgärder innebär för besökarna. I miljöförvaltningens bevakningslista av den 3 april 2013 finns två förelägganden. Det äldsta rör skriftliga rutiner för farligt avfall. Förvaltningen kommer att åtgärda detta snarast. Det andra avser ventilation och förebyggande åtgärder av legionella. Detta är ett mer komplicerat problem och där vissa åtgärder vidtagits i väntan på ombyggnation.

Förutom beslutade förelägganden innehåller bevakningslistan ett antal anmärkningar angående brister och förbättringar i egenkontrollen, som en följd av miljöförvaltningens systemtillsyn under 2012. Generella anmärkningar från inspektionerna av bassängbaden är ventilation, förebyggande skydd av legionella, klorföreningar (kloraminer, trihalometaner) samt ansvar och organisation. Dessa anmärkningar åtgärdas kontinuerligt när så är möjligt.

Genomförd riskbedömning för verksamheten bassängbad ger högsta riskvärden för händelserna: höga bullernivåer, mycket höga klorvärden i badvatten, hälsofarliga mikroorganismer i badvatten, hög halt av kloraminer i badvatten, haveri på styr- och reglerteknik och när ny teknik införs.

Antal klagomål från besökare angående miljö- och hälsoskydd är få och svårbedömda, men det finns ett mörkertal enligt sakkunniga vad gäller hälsoaspekter för klorföreningar och mikroorganismer, bland annat legionella. Förvaltningen har rapporterade händelser från besökare som kan hänföras till höga halter klorföreningar samt hos badpersonal.

Ärendet

I skrivelse daterad 19 mars 2013 (*bifogas*) från Åsa Jernberg (MP) uppdras åt förvaltningen att redogöra för:

1. förelägganden från miljöförvaltningen som inte åtgärdats och varför
2. de risker som föreligger för besökarnas hälsa på grund av att åtgärder inte vidtagits.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av driftavdelningen.

Förvaltningens synpunkter

Förelägganden och anmärkningar

I miljöförvaltningens bevakningslista av den 3 april 2013 finns för närvarande två förelägganden. Det äldsta är en rest från en tillsynsinspektion på Sandsborgsbadet och rör badets rutiner för farligt avfall. Det andra föreläggandet gäller Vällingby sim- och idrottshall och avser ventilation och förebyggande åtgärder av legionella. Förutom beslutade förelägganden innehåller bevakningslistan ett antal punkter angående brister och förbättringar i egenkontrollen, som ska åtgärdas som en följd av miljöförvaltningens systemtillsyn under 2012.

Tillsynen av sim- och idrottshallarna utförs dels via en löpande granskning av analysvar som avser vattenkvaliteten och dels som en systemtillsyn. Systemtillsynen återkommer vart fjärde år, då alla delar av verksamhetsutövarens egenkontroll granskas. Det innebär kontroll av skötsel och drift av reningsanläggningen, städ- och hygienrutiner, kemikaliehantering, ventilation och avfallshantering.

Handläggning och åtgärder av anmärkningar försenas bland annat av att många och nya aktörer är inblandade och att alla inte har insett sin roll/sitt ansvar. Att få en fungerande egenkontrollen av verksamheten bassängbad är en läroprocess och tillsynen är också en del i lärandet för en verksamhetsutövare.

Överskridanden av Socialstyrelsens riktvärden, bland annat för bakterier, hanteras i regel separat och bevakas kontinuerligt av både idrottsförvaltningen, dess entreprenör och miljöförvaltningen och föranleder sällan några förelägganden. Undantaget är trihalometaner, klorföreningar, för vilka miljöförvaltningen i Stockholm har bestämt riktvärden och där det periodvis varit överskridanden för flertalet bassängbad.

Särskilda problem och åtgärder

Generella problemområden ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt för idrottsnämndens bassängbad är ventilation, förebyggande skydd av legionella, klorföreningar (kloraminer, trihalometaner) samt ansvar och organisation. Inom dessa områden pågår ett fortlöpande arbete och en dialog med miljöförvaltningen.

Ventilation

Vatten och luft samverkar i ett bassängbad och kan inte skiljas åt. Oönskade klorföreningar uppstår både i vattnet, över vattenytan och i luften. Vattenreningen och ventilationen ska tillsammans ”städa bort” oönskade föreningar av klor. Undermålig kapacitet och felplacerad ventilation ger dålig luft men skadar också byggnaden. Styr- och reglerinstallationerna är centrala för att få en optimal funktion.

Ventilationsbesiktningarna ska enligt gränsdragningen beställas av fastighetskontoret, vilket också görs. Ansvaret för löpande skötsel, rengöring och att åtgärda fel och brister enligt besiktningsprotokollen har delvis fallit mellan stolarna, förvaltningarna.

Legionella

Idrottsförvaltningen eller miljöförvaltningen har aldrig funnit legionella i stadens idrottsanläggningar. Ett problem är att varmt vatten blandas till 38 grader tidigt i systemet i flera av anläggningarna, vattnet ska vara 55 grader så långt fram i systemet som möjligt för att avdöda. En metod är att förstärka skyddet genom att installera hetvattenspolning direkt på duscharna.

Baden är gamla och duscharna är många och det är inte heller bara en fråga för baden utan för alla anläggningar där det finns duschmöjligheter. Enligt gränsdragningen ska fastighetskontoret ansvara för undercentralerna, varmvattnet, och har också åtagit sig att inventera vattentemperaturer och legionellskydd samt rapportera till miljöförvaltningen. En åtgärdsplan ska tas fram men det är inte givet vilket förebyggande skydd som ska väljas.

Idrottsförvaltningen medverkar i ett utvecklingsprojekt, med avdödning med fria radikaler, som ett centralt skydd mot legionella och andra organismer. Det är tveksamt om så kallad hetvattenspolning monterade på enskilda duschenheter är tillräckligt effektivt för att avdöda legionella och andra organismer. Faller projektet väl ut är förvaltningens plan att installera utrustning för centralt skydd.

Klorföreningar

Bundet klor har varit ett allmänt problem, som idag i stort sett är löst. Västertorps sim- och idrottsanläggning har dock fortfarande problem och förvaltningen arbetar vidare med detta.

Ansvar och organisation

Förvaltningen har fått anmärkningar vid inspektionerna på oklara ansvarförhållanden och svagheter i organisationen av löpande drift, förhållanden som medför ett ökat risktagande för en verksamhetsutövare av bassängbad. Förvaltningen (idrottsnämnden) är verksamhetsutövare oavsett vem som har kunskap, investerings- och underhållsmedel eller vad som avtalats.

Risker med bassängbad

En generell riskbedömning för bassängbad genomfördes 2006 av Ångpanneföreningen på uppdrag av idrottsförvaltningen. Sannolika händelser och dess konsekvenser bedömdes, händelser som medför obehag, skador eller hälsoproblem för badande, personal och allmänhet.

Händelser med höga riskvärden:

- Höga bullernivåer
- Mycket höga klorvärden i badvatten
- Hälsofarliga mikroorganismer i badvatten
- Hög halt av kloraminer i badvatten
- Haveri i styr- och reglerteknik
- Ny teknik införs

För händelser med lägre riskvärde är flertalet relaterade till installationstekniken, exempelvis trasig cirkulationspump, dålig filterkapacitet eller trasig doseringspump för klor. Därutöver är det händelser med fekala föroreningar, smuts från badande, felaktig städning, felaktiga kemikalier, hög halt av kloraminer och bundet klor som har den lägre risknivån.

Risker med nuvarande problem

Kunskap om drift och skötsel samt kontinuitet på plats har avgörande betydelse för att minimera beskrivna risker. Om ansvar och organisation för badet delas på många aktörer kan också det utgöra en risk liksom långa beslutsprocesser avseende investeringar och underhåll.

De av Socialstyrelsen angivna riktvärdena (SOFS 2004:7) överskrids i högst 10 procent av samtliga provtagningar avseende bakterier, klor eller pH, att minska detta bedöms som ogörligt.

Antalet klagomål från besökare angående miljö- och hälsoskydd är få och svårbedömda, men det finns ett mörkertal enligt sakkunniga vad gäller hälsoaspekter för klorföreningar och mikroorganismer, bland annat legionella.

Riskerna med oönskade klorföreningar som kloraminer, trihalometaner och bundet klor finns beskrivna i handboken "Bassängbad- hälsorisker, regler och skötsel", Socialstyrelsen 2006. Förvaltningen har några rapporterade händelser från besökare och badpersonal som kan hänföras till höga halter klorföreningar.

Feldimensionerad och smutsig ventilation ger dålig luft, sämre bortförande av klorföreningar och fukt med risk för människors hälsa och skador på byggnader.

Bilaga

Skrivelse till idrottsnämnden 19 mars 2013 angående förelägganden från miljöförvaltningen av Åsa Jernberg (MP)